

Финални думи на Св. Йоан Златоуст от неговите Седем слова - тълкуване на Господнята притча за сиромаха Лазар

5. И сега мнозина от пристрастите се към разкоша и пресищането, когато искат да изразят много голямо доволство, имат навика да казват: ние имаме много блага. Само не наричай, човече, тези вещи благо, и разсъждавай, че те са дадени от Владиката за това - ние, като се ползваме от тях умерено, да поддържаме живота си и да подкрепяме немощта на тялото, но има други, истински блага. Нищо от тукашното не е благо - нито веселието, нито богатството, нито скъпите дрехи, но всичко това само се нарича благо. Какво говорят: само се нарича благо? Често тези предмети стават и причина за нашата погибел, когато се ползваме от тях не както подобава. Така богатството би било благо за неговия притежател тогава, когато той го употребява не само за веселие, пиянство и вредни удоволствия, но ползвайки се умерено от веселието, раздава останалото на бедните за прехрана: тогава богатството е благо! А ако някои се предава на веселие и друго разпътство, то богатството не само няма да му донесе никаква полза, по и ще го отведе в дълбока пропаст, което и станало с този богаташ. Затова и патриархът му казва: *чедо, спомни си, че ти получи вече доброто си приживе*. Каквото си смятал за истински блага, това и си получил; *а Лазар; - злото* - не защото Лазар смятал това за зло - да не бъде! - но (Авраам) казал и тези думи, приспособявайки ги към разбирането на богаташа. Защото той си съставил мнение, според което смятал за блага богатството, веселието, пресищането и изнежеността, а бедността, глада, и тежката болест наричал зло. Затова, както и сам предполагаш, имайки такова неправилно мнение, то припомни си, че според него си получил тези блага, когато си вървял по широкия и просторен път, *а Лазар -злото*, също според твоето мнение, когато е вървял през тесните врати и по тесния път. Но докато ти си имал предвид само началото на пътя, той гледал и края, и не бил безгрижен; затова сега тук той се утешава, а ти страдаш; краят на единия и на другия е противоположен. Бие видяхте на дело края на широкия и просторен път; узнахте как през тесните врати и по стеснения път избралият ги стигнал до добър край; изслушайте и нещо още по-страшно. *Па освен това между нас и вас зее голяма пропаст, та ония, които искат да прелитат оттук при вас, да не могат, тъй също и оттам към нас да не преминават*. Да не отминаваме, възлюбени, тези думи без внимание, но да размислим за точността на изразите и за това с каква чест и високо място се ползва лежалият при вратите, презрян, беден, постоянно борещ се с глада, покрит с рани и достъпен за псетата. С желание се връщам така често към този предмет, та никой от живеещите в бедност или в болести и глад да не презира себе си и да не се смята за нещастен, но понасяйки всичко с търпение и благодарност, да се храни с благи надежди и да очаква онези неизказани награди и въздаяния за трудовете. *Па освен това*. Какво значи това - *па освен това*? Като казал на богаташа: ти си получил в настоящия живот всичко, което си смятал за добро, а Лазар е получил това, което ти си смятал за зло, Авраам добавил тези думи, внушавайки му, че всеки от тях е достигнал до съответния край, освен всичко казано: ти - скърби, теснота и неугасим огън след наслажденията с това, което си смятал за благо, а топ - утехи и наслаждения с блага и пребиваване със светиите, след борбите в продължение на целия живот с това, което ти си смятал за зло. И тъй като всеки от вас е достигнал до съответния край - теб широките врати и просторният път са те довели до тази теснота, а него тесните врати - до тази утеха; то и *освен това между нас и вас зее голяма пропаст*. Погледни: бедният, който бил покрит е рани (отново говоря за това), е отнесен при патриарха и приобщен към сонма на праведниците; *между нас и вас*, казва той, *зее голяма пропаст*. Много неща, казва, ни разделят, и не просто

пропаст, но голяма; защото наистина голямо е разстоянието и огромна е разликата между добродетелта и порока: последният е просторен и широк, а първата стеснена и тясна; разкошът е просторен и широк, бедността и нуждата - стеснени и тесни. Затова, както тук пътищата са противоположни, и единият върви по стеснения и тесен път, като спазва целомъдрие, предпочита нестяжателността и презира тщеславието, а другият, бързайки, върви по просторния и широк път, предава се на пиянство и веселие, на безумна страст към парите, невъздържание и гибелни зрелища; и голямо е разликата между единия и другия! - така и по време на наказания- , та и наградите ще има голямо различие в отплатата. *Голяма пропаст*, казва, *зее между нас*, тоест праведните, добродетелните, удостоили се с тази участ, *и вас*, тоест прекаралите живота си в нечестие и грях. И тази пропаст е толкова голяма, че *ония, които искат да преминат оттук при вас, да не могат, тъй също и оттам към нас да не преминават*. Виждаш ли колко

голяма е пропастта? Виждаш ли отговор, по-страшен и от геената? Когато вие в началото слушахте за благоденствието на богаташа и за многото услуги, с които се е ползвал от всички около него и ежедневно се е предавал на веселие; не го ли смятахте за блажен; също, виждайки лежащия при вратите и страдащ от жестоки рани, не смятахте ли неговия живот за жалък? Но ето, сега при края на всичко виждаме противното - онзи в пламък след веселието и пиянството, а този в лоното на патриарха след крайната бедност и глад! Впрочем, за да не става словото твърде дълго, можем да завършим поучението тук и да ви помолим, възлюбени, да не търсите широките врати и просторния път и да не се стремите всякак към удоволствия, но да мислите за края и на единия, и на другия път, и като си представяте в ума участта, постигнала богаташа, да избягваме просторния път, а да търсим стеснените врата и тесния път, та, след тукашната скръб да дойдем в страната на утешението. Избягвайте, увещавам ви, сатанинските зрелища и вредното посещаване на конните надбягвания; защото по повод на тези, които са се увлекли и са тръгнали по просторния път, бях принуден да кажа това, за да се вразумят, да оставят този път и да тръгнат по тесния път, т.е. по пътя на добродетелта, и така да се удостоят, подобно на Лазар, с лоното Авраамово, и всички ние. избавили, се от геенския огън, да се насладим на онези неизказани блага, които *око не е виждало и ухо не е чувало* (1 Кор. 2:9)). с които да се удостойм, по благодатта и човеколюбието на нашия Господ Иисуса Христа, с Когото на Отца и Светия Дух слава, власт и чест сега и винаги, и във вечни векове. Амин.